

॥ श्री रमेश्वरो जयति ॥

दैवी वैद्यविधानु परम सत्य.

विश्व सुतेहतो धृष्टरी अभिप्राय.

श्रीमद्वैद्य प्रसाध रत्ना.

श्रीमद्वैद्येश्वरमाचार्य रसवैद्य.

मणि शंकर विहृत लक्ष्मण

लामनगर रसशास्त्राणा मासेक.

लामनगर.

भत १०००

संवत् १८७५

सने १८१८.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
૨૧૧ - ૧૧૬
ગુજરાતી સાહિત્યકોશ સંપ્રદેશ

૧૩૬

પદ્ય બગવાનલાલ ત્રિશુવને આપ્યું.

ઠેકાણુ-સુભાષિની પ્રેમ, ૩૦૫, બજારગેટ કોલ મ.પ.૮.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૅપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૧૩૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ દેવદાસી વિદ્યાનું ચતુર્થાદ્યકાવ્ય

વિષય ૭૨

શ્રી

(દૈવી વૈદ્યવિદ્યાનું પરમ સત્ય)

[વિશ્વ સુલ્લેહનો ઇશ્વરી અભિપ્રાય.]

સાં. ૧૯૭૫ ના માર્ગશીર્ષ વહી ૨ ખીજ ને ગુરુવાર
તા. ૧૬-૧૨-૧૯૧૮

શ્રી સત્યદેવ રસપ ધનવન્તરી આદી જંગુ આ જગત રચના
વૈદ્યવિદ્યાને નીયમે કરી છે અને એ નીયમો તોડવાથી રોગ
અને દુઃખ થાય છે. અને એ વૈદ્યવિદ્યાના નીયમો માન્યવાથી
આરોગ્ય અને સુખ થાય છે. આ વાત સમગ્ર જગત જાનના
પ્રત્યક્ષ અનુભવસિદ્ધ છે માટે એમા ખીજે પરાંના આપવાની
જરૂર નથી.

આ સમયનું અખીલ જગત અનેક પ્રકારના જુદા જુદા
દુઃખોથી પીડાય છે, કોઈને કોઈ પ્રકારનું તો કોઈને કોઈ પ્રકાર
નું દુઃખ હોય છેજ. રોગ પ્રમાણ તથા મરણ પ્રમાણ પણ
જાણું જાય છે, એ વાત પણ તાના મોટાં જો પુરૂષા વીગેરેને
પ્રત્યક્ષ અનુભવસિદ્ધ છે. માટે જગત જાનોને એ સખી થવું

હોય નો મનુષ્યોને અજર અમર કરનાર ત્યા મુક્તિ આપનાર
દેવી વૈદ્યવિદ્યાની લક્ષ્મી કરવાના કાર્યમાંજ પોતાના તન, મન,
ધન અર્પવાં એજ આ સમયે શ્રેયસ્કર છે, એ પણ પ્રત્યક્ષ
અનુભવસિદ્ધ છે એટલે એમાં 'મીન' પ્રમાણોની જરૂર નથી.

આ સમયની યુરોપની લડાઈ, આયુર્વેદના નીયમ પ્રમાણે
આગન્તુક રોગની મરકી હતી, એ મરકીનું નીદાન શત્રુ રાજ્ય
હતું અને તે શત્રુકૃત લડાઈરૂપ આગન્તુક મરકી (લડાયક
રાજ્યનીતિ) મટાડવા મીત્રરાજ્યોએ વિષસ્ય વિષમૌષઙ્ક વીધનું
આસડ વીધ એ વૈદક નીયમ પ્રમાણે પોતે પણ સામી લડાઈરૂપ
આગન્તુક મરકીનોજ પ્રયોગ શરૂ કર્યો હતો તેથી તે શત્રુકૃત
મરકીનો ઝગ મટ્યો અને આખું જગત્ મીત્ર રાજ્યરૂપ આરોગ્ય
મયું. તે એ રીતે કે જેને આપણે શત્રુ રાજ્યો કહીએ છીએ. તે
પણ મીત્રરાજ્યો પહેલા હતાં કેમ કે તે ત્રણ મીત્રો ભેળા થઈને
તેમણે મરણ રોગનો ઉપદ્રવ કર્યો હતો અને હવે તો તે વૈદ્ય
મીત્રરાજ્ય જેણે એમ કરી મટાડી તેના તાપ્પામાં રોગી તરીકે
શરણ થયા છે એટલે તે શત્રુ રાજ્યો વૈદ્ય મીત્રરાજ્યરૂપ થઈ
ગયાં અને જેટલાં જગત્નાં તટરથ રાજ્યો રહ્યાં છે તેણે તે
પોતાનો કોઈ શત્રુ હોયોજ નથી, તેથી તેનો પ્રારંભથીજ મીત્ર
રાજ્યોજ છે એટલે આ સમયે આખું જગત્ વૈદ્ય મીત્રરાજ્ય-
નાજ પક્ષમાં થઈ ગયેલ છે, અને જગત્કર્તા શ્રી સત્ય દેવ રસેષ
ધનવન્તરી પીતા પુત્ર અને પવીત્ર આત્મારૂપ આદી વૈદ્ય તો
જગત્ મીત્ર આદી કાળથી છેજ માટે આ સમયમાં આખું

જગત્ ધનવન્તરી પ્રભુની મીત્રસત્તા તમે પોતાનીજ કાયા, કુચ્છા અને વચનોથી આવી ગયું છે, માટે મીત્રરાજ્યની સુલેહની ડોન્કરન્ય જે મળવાની છે, તેમાં મવાનુભવે એ ॥ બાવ ઠાળોગર ગાય નીકળાશે કે

“હવે સમગ્ર જગત્ પ્રભુ ધનવન્તરી જગત્ મીત્રની દૈ ॥ વચ વિધાની સલાહ નીચે રહેશે અંત પોતાના દશ, રાજ્ય, અને શરીરો નીરોગી થાય અને નુખમાં લાખુ ન્યાયુજા ભાગો તેવોજ પ્રયોગ કરશે.

આ હરાવ ઉપર જો વૈધ મીત્રરાજ્યના નાની આંતે તો અમને બચ છે કે જેમ શત્રુએ લડાઈડિપ આગન્તુક મરફી ડિમી ડ્રી હતી તેથી પણ વીશેષ બચંકર લડાઈડિપ આગન્તુક મરફી આપણા વૈધ મીત્રરાજ્યોમાંથી કિંપત્ર પ્રવાતુ નાહ રાજ્ય નીહાનરૂપ થશે માટે જ દોષ આપણે શત્રુ રાજ્યને દીધો છે અને તેને અપરાધી હરાવી શીક્ષા કરવાને લાયક ગણીએ છીએ તેવોજ અપરાધ અને તેનીજ શીક્ષાને લાયક આપણે વૈધ મીત્રરાજ્યોમાંથી નાત ન થાય એ હેતુથી આ હક્ક ન્યાયની ધનવન્તરી સત્ય વૈધ મત્તાની સલાહ જાહેર કરી છે, માટે માનપૂર્વક માની લેજો એમાજ માન અને માણસાઈ છે.

આ ધનવન્તરી સધની સલાહ અને સારવાર તમે ન રહે અને પોતાનું લડાયક બળ હક્કનુ રાજ્ય રાખે તે જગત્ મીત્રરાજ્યનો શત્રુ છે, તેને ઠેકાણે લાવવા, મીત્રરાજ્યો નીરોગી પ્રવા

શસ્ત્ર વાપરવાનાં છે. પણ તે પોતાની મરજ મુજબ નહીં પણ
વૈદ્ય મીત્રરાજ્યની અનુમતિ મેળવીતેજ વાપરવાનાં છે.

સંપુર્ણ સર્વોપરી સત્તાનાં ધનવન્તરી
ધર્મરાજ્યના કર્તવ્યો સંબન્ધી ધનવન્તરી

પ્રભુનો ઈશ્વરી અભિપ્રાય.

ધનવન્તરી પ્રભુની સર્વોપરી સત્તા પ્રત્યક્ષ છે તેનો પ્રત્યક્ષ
પુરાવો વ્યવહારમાં એ છે કે સમય ફનીયાના શહેનશાહે અથવા
મહાન પુરુષા અને ધર્મગુરુઓ કિપર સર્વોપરી સત્તા વૈદ્ય દાકતર
કે હકીમની પ્રત્યક્ષ અનુભવીયેં છીયેં તે એકે કિપર કલા મહાન
સત્તાવાળા પુરુષાને પણ પોતાની તખ્તયાત સામ્યવવા રોગથી મુક્ત
થવા વૈદ્ય દાકતર કે હકીમના વીચારે પ્રમાણ ચાલવું પડે છે.
અને તમામ મનુષ્ય આદી પ્રાણીના વ્યવહાર પણ જીવન સામ્ય-
વવા સારજ પ્રવૃત્તિમય છે. માટે ધનવન્તરી પ્રભુની સત્તા નીચે
જવાથીજ રોગ મુક્તિ સુખ અને પરલોકમાં સ્વર્ગપ્રાપ્તિ થાય છે
માટે ધનવન્તરી પ્રભુની સત્તા માની લેવામાંજ માન અને
ગોરાઈ છે.

શ્રી જગત્કર્તા, સત્યદેવ, રસોળ ધનવન્તરી આદિવૈદ્યનો વીરો મહાન દાશ્વરી ચમત્કાર એ છે કે પોતાનું વૈદ્ય વીદ્યાનું ધર્મરાજ્ય પૃથ્વી ઉપર સ્થાપી સુવેદનુ સામ્રાજ્ય પ્રજાના પ્રતિનિધીઓથી ચલાવવું તેના સાધનભૂત આ સમયનો જગતનો સમમ સુધારો નોખા નોખા યોગ્ય પુરોષોને પ્રભુએ સોંપેલ છે. તે દેવી આત્મીક પ્રેરણાથી નોખા નોખા રાજ્યકીય સુધારા, સંસાર સુધારા, વૈદ્યવીદ્યા સુધારા, ધર્મસુધારા, વ્યાપારસુધારા, સ્ત્રીવર્ગ સુધારા, વીગેરે વીગેરે વીગેરે જે કાંઈ સુધારાની જાગૃતિ નવી નથી છે, તે આ વૈદ્યવીદ્યાના દેવ રાજ્યના માધનો તૈયાર થયા છે, માટે સર્વ સુધારાના આગેવાનોએ આ દેવરાજ્યની સાથે મંચબંધ રાખવો, અને તેની સલાહ માનવી તેમાંજ પોતાના સુધારાનું સાર્થિકપણું અને કલ્યાણ છે માટે દરેક રાજા, પ્રજા, ધર્મ-ગુરુઓ ધર્મીઓ અને પ્રજાના નેતાઓએ આ માની લેવામાંજ માન ભરેલી માણસાઈ અને મોટાઈ છે.

આ સમયના પ્રજા સંધનું બંધારણ અને જગત્ સુલ્લેહનું બંધારણ કેમ કરવું ! તેજ જગત્ જનોના અખત્યારમાં નથી રહ્યું, પણ પ્રભુએ આદિવૈદ્ય ધનવન્તરી તથા ખીજા દેવો અને અવતારી પુરુષો આચાર્યો પેગમ્બરો વીગેરે વીગેરે જે ભવીષ્ય વાદોથી કહી ગયા છે, અને જે ભવીષ્યવાદો પ્રત્યક્ષ અનુભવસીદ્ધ સાચા પડ્યા છે તે ભવીષ્યવાદો અને પત્રીત્ર વચનોથી આ સમયના જગતનાં બંધારણની નવી રચના કરવાની છે, અને તેમાંજ જગત્ જનોનું સુખ અને કલ્યાણ છે, અને એ વ્યવસ્થા અજાન-

વાનુ કામ આ મેવકને પ્રભુએ ફરજિયાત સોંપ્યું છે. માટે મારી ફરજ પ્રમાણે હું તમને કહીદઉં છું અને તમારે એ પ્રમાણેજ અમલ કરવાનો છે. એજ ફરજી આજા છે.

પ્રશ્ન.

કાલ એમ પ્રશ્ન કરે કે આદિદેવ ધનવન્તરી પ્રભુનાં ધર્મ અને કર્મ શું છે ?

સિદ્ધાંતરૂપ ઉત્તર.

શ્રી જગત કતાં પરમેશ્વર ધનવન્તરીનાં ધર્મ સેવક ધર્મ છે, કેમ કે જીવો જગત રચનામાં ધનવન્તરી પ્રભુએ સુર્ય, ચંદ્ર, તારાગણ, આકાશ, વાયુ, અગ્ની, જલ અને પૃથ્વી બનાવ્યા છે તે માણસઆદી પ્રાણીને જીવાડવા તથા સુખી રાખવા માટે છે, અને તે સુખમય લાંબું આયુષ્ય આપે છે તે પોતે સાધનોથીજ સેવા કરે છે માણસમાત્ર તથા પ્રાણીઓ પણ પોતાનાં સુખ અને રક્ષણ માટે પોત પોતાની સેવાજ કરે છે અને જગત સમાજનો પરસ્પરનો વ્યવહાર તે પણ પરસ્પરની સેવા રૂપજ છે, માટે સહુ ધર્મનો સાર સેવાધર્મ છે. અને તેજ પ્રભુ ધનવન્તરીનું કર્મ છે. તે પોતે સેવા ધર્મથીજ વૈદ્યવિદ્યાનું કર્મ કરે છે તેથી માણસને નીરોગીપણે સુખમાં લાંબું આયુષ્ય આપે છે. માટે ધનવન્તરી પ્રભુનો સેવાધર્મ અને વૈદ્ય વીદ્યાનું કર્મ તેજ આપણે પ્રભુ ધનવન્તરીનાં છોકરાઓને હવે પાળવાનો છે અને તે પણ પ્રત્યક્ષ અનુભવસીદ્ધ છે. તેથી આમાં પણ ખીજાં પ્રમાણોની

જરૂર નથી અને વીરૂપ ધનવન્તરી પ્રભુનો ચમત્કાર એ છે કે પોતાના શીષ્ય સુશ્રુતને ઉપદેશ કરતાં સુશ્રુત ગ્રંથના શરીર પ્રકરણમાં પોતે કહે છે કે,

**પ્રત્યક્ષતોહિ યદ્દૃષ્ટં શાસ્ત્રદૃષ્ટં ચ યદ્ ભવેત્
સમાસતસ્તદુભયં ભુયો જ્ઞાનવિવર્ધનં**

- ૧ પ્રત્યક્ષ આપણે જાણુ એટલે આ જગત્ ઉપરની લડાઈઓ અનેક પ્રકારનાં રોગાદી દુઃખો જે આ સમયે જગત્જનો અનુભવે છે તે
- ૨ શાસ્ત્રમાં જોયેલું તે થયું એટલે ધનવન્તરી ધર્માચાર્ય આ સેવકને પ્રભુએ પ્રેરેલું પોતાના શાસ્ત્ર પુસ્તકોમાં આગળથી લખેલું તે (પુસ્તક મંગાવી જુવો.)
- ૩ તે બેની એકતા થતાં એટલે હાલની પ્રગતનાં લડાયક તથા રોગાદી દુઃખો અને અવ્યવસ્થીત સ્થિતિ તથા આગળથી કહેલાં ધનવન્તરી પ્રભુનાં શાસ્ત્ર વચનો જે આ સેવકે કલાં છે તે
- ૪ બધું વારંવાર જ્ઞાન વધારનાર છે એટલે ઉપરનાં ત્રણે પદો બરાબર સમજી કર્તવ્યમાં પ્રભુધર્મમાં આવનારને વધારે ધૃશ્વરી જ્ઞાન આપનાર છે.

આ શ્લોક ઉપરથી સર્વ નાનાં મોટાં સ્ત્રી પુરુષોએ એ સમજવાનું છે કે જ્યાં સુધી આ સેવકથી વીશેષ સારી સપ્રમાણ

જગત સેવા કરનાર ડ્રાઇ પુરૂષ કે સ્ત્રી જાહેરમાં ન આવે ત્યાં મુઘી આ ભારતખાલની ભારત સામ્રાટ સેવા એટલે સમગ્ર જગતની સેવા કરવાનો હક્ક ફરજીયાત બનને તરફથી મીઠા થાય છે માટે મારે સેવા કરવી જોઈયે અને તમારે કબુલ રાખવી જોઈયે તેમાંજ આ સેવકનું અને તમારું કલ્યાણ માન અને મોટાઈ છે.

ઈશ્વરી અભિપ્રાય પ્રમાણે આ સેવકનું તથા આપ નામદારનું હવે પછીનું પ્રથમનું કર્તવ્ય આ સમયે યુરોપની સહી સંહારક લડાઈયે જગત જનોનું કેવળ દૈહિક હલાપણુપી મહાકષ્ટ સાધ્ય પશુ રોગ મટાડયો છે. તે ધનવન્તરી પ્રભુનો મહાન ઉપકાર જગતજનો ઉપર થયો છે હવે તેનીજ કૃપાથી આપણે આત્મીક અક્કલ રૂપ આરોગ્ય મેળવવા સાથે પ્રભુ ધનવન્તરીની દૈવી વૈદ્યતીદાના મંદીરનો પુનરોદ્ધાર કરી ફરક ગામમાં શ્રી ધનવન્તરીનું સ્વાસ્થ્યરક્ષણાલય રાખી સમગ્ર જગત જનોનાં દુઃખો મટાડી ઇશ્વરદત્ત આરોગ્ય સાચવવા માટે એક મહાન મનુષ્યની રીકર મટાડનાર તથા જગતની સ્થિતિ બાધવા સાથે એક મહાન ફાંડની ઘણી જરૂર છે. માટે તે બાબતમાં આપ નામદાર ઇચ્છાનુસાર આ જગત સેવકને આશ્રય આપશો એવો આપનો ભરસો છે.

આ ધનવન્તરી પ્રભુની જગતાયુર્વેદ સેવાની મંજુરી સત્તાવાર જોતી હશે તો તો તેને ઇશ્વરી ધનવન્તરી સત્તાના પ્રભુ સંકેતથી, જમાનો તથા કુદરતથી તેનાં તેનાં ધર્મશાસ્ત્રોથી પ્રમાણીત સહીત આપવામાં આવશે.

અને હૌકીક રુતાની મંજુરીનાં પ્રમાણે જોતા દશે તે તમામ જગતના રાજ્ય કાયદા અને હાલની યુરોપની લડાઈમાં મીત્રરાજ્યે તથા શત્રુ રાજ્યે કરેલા લડવાના સત્તાવાર કારણો સહીત દરવે અને ભારત સંબંધમાં ખીટીશનો ૧૫૦૦ વર્ષનો હિંદનો વહીવટ તથા ભારત સમ્રાટ પંચમ જ્યોર્જનો દીલ્લી દરબાર તથા વીશમી ઓગસ્ટ ૧૯૧૭ નો ઢંઢેરો અને પાર્લામેન્ટની આજ્ઞાથી બહાર પડેલા હિંદ સુધારાનો રીપોર્ટ અને હાલ છેલ્લી ફ્રાન્સમાં મળનારી જગત મુલ્લેહની કોનફરન્સના દરવેનો રીપોર્ટ તથા દીલ્લીમાં મળનાર હિંદ કોંગ્રેસનો સાર તેના દેહીક તથા આત્મીક અગ્રોથી આ સેવકની સેવા સમગ્ર જગતની સર્વોપરી દેશ્વરી સેવા સપૂર્ણ સત્તાવાર છે એમ માનવાને સખળ પરમ રાજ્ય પ્રમાણુ છે. તે આ સમયે પ્રેમ પુર્વક સાંભળવું સમજવું અને તે પ્રમાણે કરવું એજ ધનવન્તરી પ્રભુની જગત સુલેહ સાચવવાની દેશ્વરી આજ્ઞા છે તે આપણ સહુએ માન્ય રાખવી જોઈએ તેમાંજ માન મોટાઈ અને માણસાઈ છે.

આ લેખ સંપૂર્ણ કરતાં આશીર્વાદ અપાય છે કે જીવતા રહે! દીર્ઘાયુષી થાવ! નીરોગી રહે! સુખી રહે! ધનવાન થાવ! પુત્ર વાન થાવ! અખંડ સૌભાગ્ય રહે! વગેરે વગેરે મોઢેથી કહેવાથી પણ તે શ્રદ્ધાથી ખુશીથી તથા ઉપકાર સાથે પ્રેમ પુર્વક માની લઈ તેનો બદલો પણ અપાય છે ત્યારે આ સેવક તો મોઢાંના આશીર્વાદ સહીત ખરેખર એ આશીર્વાદ, દેવી વૈદ્યવીદ્યા વાંચ કહેના સીદ્ધ પારંક આદીના રસાયન પ્રયોગોથી ફળીભુત પ્રત્યક્ષ પુણું કરી બતાવવા માગે છે, તો તેને સહાયતા કરી આ સેવકનો અનુભવ

મીઠા આશીર્વાદ મદદ કરનારા મહાયતા આ રૂં। એજ આ સેવક ત્રી
તીતય પ્રવક ત્રીનન્તિ છે

હું છું,

શ્રુત પ્રતિનિધિ

સેવક,

બ્રહ્મચર્યી ધર્મચાર્ય.

(સ્વેચ્છાચાર્ય સત્સેવકચાર્ય)

જામનગર.

નવાનગર-હીંદ.

કાઠીયાવાડ.

